

Nařízení o obalech a obalových odpadech

Základní přehled

Čl.5 Recyklovatelnost, eko-design a ekomodulace

Dobrá zpráva pro třídičky?

- Od roku 2030 bude možné uvádět na trh pouze obaly, které jsou recyklovatelné a budou rozděleny do pěti skupin recyklovatelnosti. Co to je, a jaké budou skupiny recyklovatelnosti určí Komise delegovaným aktem
- Komise určí pravidla designu obalů – delegovaným aktem
- Komise určí závazné parametry ekomodulace podle skupin recyklovatelnosti, tato pravidla budou okamžitě závazná pro všechny AOS v EU – delegovaným aktem
- Nařízení vstoupí v platnost nejdříve v roce 2024, příprava delegovaných aktů bude trvat 2 až 3 roky. Na změnu technologií balení, nebo na instalaci nového typu třídění a recyklace budou zbývat zhruba 2 až 3 roky

Čl.5 Recyklovatelnost, eko-design a ekomodulace

Dobrá zpráva pro třídičky?

- Od roku 2030 bude možné uvádět na trh pouze obaly, které jsou recyklovatelné a budou rozděleny do pěti skupin recyklovatelnosti. Co to je, a jaké budou skupiny **recyklovatelnost** určí Komise delegovaným aktem

Co je recyklovatelnost?

- 1. Násobek % vytrídění spotřebitelem, % dotřídění na třídičce a % účinnosti na třídičce
- 2. Násobek % účinnosti třídičky a % účinnosti recyklace
- 3. Jenom % účinnosti recyklace
- 4. Něco mezi tím

bude trvat 2 až 3 roky. Na změnu technologií balení, nebo na instalaci nového typu třídění a recyklace budou zbývat zhruba 2 až 3 roky

delegovaných aktů

Čl.6 Recyklace v dostatečném rozsahu

► Dobrá zpráva pro recyklační firmy?

- Od roku 2035 bude možné uvádět na trh pouze obaly, které jsou recyklovány v dostatečném rozsahu
- Jak se určí, co je dostatečný rozsah, bude rozhodnuto delegovaným aktem v roce 2030.
- Obaly, pro které komerční rozsah recyklace nebude dostatečný, nebudou dále prodávány a technologie, které již pro jejich recyklaci byly vytvořeny zaniknou
- Na změnu technologií nebo vývoj nových bude zbývat 5 let

Čl.6 Recyklace v dostatečném rozsahu

Dobrá zpráva pro recyklační firmy?

- Od roku 2035 bude možné uvádět na trh pouze obaly, které jsou recyklovány **v dostatečném rozsahu**
- Jak se určí, co je dostatečný rozsah recyklace v roce 2030.
- Obaly, pro které komerčně není možné najít recyklační společnost, dále prodávány a technologií, které je možné použít, se postupem času zániknou
- Na změnu technologií nebudou mít recyklační firmy žádný vliv

Jak se počítá ten rozsah?

1. Sběr podle obyvatel
2. Sběr v procentech produkce
3. Procento recyklace
4. Něco mezi tím

Jaký má být ten rozsah?

- A. Pro každý typ obalu jiný?
- B. Pro určitou kategorii obalů?
- C. Podle kategorií výrobků?

Čl.6 Recyklace v dostatečném rozsahu

► Dobrá zpráva pro recyklační firmy?

- Od roku 2035 bude možné uvádět na trh pouze obaly, které jsou recyklovány v dostatečném rozsahu
- Jak se určí, co je dostatečný rozsah, bude rozhodnuto delegovaným aktem v roce 2030.
- Obaly, pro které komerční rozsah recyklace nebude dostatečný, nebudou dále prodávány a technologie, které již pro jejich recyklaci byly vytvořeny zaniknou
- Na změnu technologií nebo vývoj nových bude zbývat 5 let

Čl.6 Recyklace v dostatečném rozsahu Dobrá zpráva pro recyklační firmy?

- Od roku 2021 v dostatečném rozsahu
Neexistence podmínek podporující investice do nových technologií. Může hrozit, že o vynaložené prostředky mohou firmy kvůli měnícím se podmínkám přijít. Podnikatelské prostředí potřebuje předvídatelnost a stabilitu
- Jak se u nás bude vyvíjet v roce 2030
Obaly, pro které komerční rozsah recyklace nebude dostatečný, nebudou dále prodávány a technologie, které již pro jejich recyklaci byly vytvořeny zaniknou
- Na změnu technologií nebo vývoj nových bude zbývat 5 let

Co je recyklovatelnost?

Co je recyklace ve velkém měřítku?

- Recyklovatelný obal je obal, který je navržen pro recyklaci, je efektivně a účinně tříděn v rámci tříděného sběru, je dotříděn v procesu dotřídění do určeného odpadového toku, může být recyklován na materiál dostatečné kvality, aby nahradil primární materiál a je „recyklován ve velkém měřítku“
- U prodejních obalů, lze u velmi kvalitního systému tříděného sběru očekávat maximální účinnost 70 až 80 %. Tedy vytríděny do kontejneru budou 4 z 5 obalů.
- Maximální účinnost dotřídovací technologie obtížně překročí 95 %, ale nedosáhne 70% pro obaly menší než 5 cm.
- Mechanická recyklace má obvyklé ztráty mezi 10 až 20 %, tedy účinnost kolem 85%
- Pro snadno tříditelné a recyklovatelné obaly lze očekávat maximální míru recyklace odpovídající násobku horní hranice těchto účinností tedy $0,8 \times 0,95 \times 0,9 = 68,5$ %. Všechny tyto obaly budou spadat do poslední kategorie recyklovatelnosti.
- Ani zálohový systém pro PET láhve s účinností sběru 90 %, hypotetickou 100% účinností dotřídění a spíše teoretickou ztrátou 15% v mechanické recyklaci nedosáhne lepší kategorie než předposlední D.
- Papír, aby dosáhl kategorie C by musel dosáhnout 100% sběru a 100% dotřídění. Sklo, aby dosáhlo nejvyšší kategorie A, by muselo být vytríděno s účinností 100 %.

Co je recyklovatelnost?

► Je to jen možnost vytržít a zrecyklovat?

- Možnost obal vytržít je především otázkou jeho velikosti. Tržitelnost nad 70% v principu vyžaduje velikost obalu na 5 cm, bez ohledu na to za jakého materiálu je vyroben. Tyto obaly automaticky spadnou do kategorie E
- Velmi kvalitní automatické třídící linky při dotřídění plastů u velkých obalů dosahují účinnosti 95 %, při ztrátě 15 % v procesu mechanické recyklace bude jejich recyklovatelnost okolo 80 %, což je řadí do předposlední kategorie D, je to dáno jejich velikostí a nikoli materiálem. Menší obaly všechny skončí v kategorii E.
- Sklo může být v kategorii A a papír v kategorii C.

Čl.7 Povinnost recyklovaného obsahu v obalech

Dobrá zpráva pro chemickou recyklaci?

- Vztahuje se na všechny obaly včetně potravinářských
- Komise upraví delegovaným aktem seznam obalů, pro které to neplatí.
- Komise také může delegovaným aktem vyloučit potravinářské obaly z této povinnosti pokud zjistí, že je to:
 - **Příliš drahé**
 - **Nejsou k dispozici recykláty dostatečné kvality**
 - **Je to zdravotně nebezpečné**
 - **Ukáže se to nevhodné pro životní prostředí**
- Uvádí se, že chemická recyklace není vyzkoušena ani nemá připravenou regulaci, která bude upravena v budoucnu v rámci Rámcové směrnice jejími delegovanými akty. Konstatuje se, že prokazování recyklovaného obsahu není technicky možné, v rámci EU se bude prokazovat dokumentačně

Čl.7 Povinnost recyklovaného obsahu v obalech

Dobrá zpráva pro chemickou recyklaci?

- Vztahuje se na všechny obaly včetně potravinářských
 - Komise upraví delegovaným aktem seznam obalů, pro které to neplatí.
 - Komise také může delegovaným aktem vyloučit potravinářské obaly z této povinnosti pokud zjistí, že je to:
 - **Příliš drahé**
 - **Nejsou k dispozici recykláty dostatečné kvality**
 - **Je to zdravotně nebezpečné**
 - **Ukáže se to nevhodné pro životní prostředí**
 - Uvádí se, že chemická recyklace není v regulaci, která bude upravena v budoucnu delegovanými akty. Konstatuje se, že pokud je technicky možné, v rámci EU se bude p
- Nepodporuje předvídatelnost a stabilitu podnikatelského prostředí – může odradit investory od vstupu/dalších investic do odvětví.

Čl.8 Povinnost biodegradovatelných obalů Dobrá zpráva pro kompostárny?

- Čajové sáčky, kávové kapsle, nálepky a cenovky používané na zelenině a ovoci, tenké plastové sáčky na balení musí být do dvou let od účinnosti nařízení (2026??) biodegradovatelné a kompostovatelné v průmyslovém kompostu
- Musí pro ně být zajištěn sběr v rámci sběru bioodpadu
- Komise může tuto povinnost zrušit, pokud se ukáže jako problematická, nebo naopak může povinnost rozšířit i na jiné obaly – delegovaným aktem

Čl.8 Povinnost biodegradovatelných obalů Dobrá zpráva pro kompostárny?

Nejasná provázanost na předchozí legislativu (SUP) a prezentované omezení biodegradabilních obalů.

- Čajové sáčky, kávové kapsle, nálepky a cenníky určené na zelenině a ovoci, tenké plastové sáčky na balení musí být od účinnosti nařízení (2026??) biodegradovatelné a kompostovatelné v průmyslovém kompostu
- Musí pro ně být zajištěn sběr v rámci sběru bioodpadu
- **Komise může tuto povinnost zrušit, pokud se ukáže jako problematická, nebo naopak může povinnost rozšířit i na jiné obaly – delegovaným aktem**

Čl.9 Minimalizace objemu a váhy obalu

Dobrá zpráva pro malé firmy?

- Regulace volného prostoru byla opuštěna.
- Zato se zavádí velmi složitá certifikace a registrace podrobností o způsobu konstrukce obalu, prokazování, že to jinak nejde podložené testy a technickou dokumentací pro každý balený výrobek včetně CAD/CAM souborů a metodologie testování
- Metodická zajímavost, pokud výrobce nahradí obalový materiál jiným lehčím materiálem nejedná se o minimalizaci, a proto tím požadavek na minimalizaci není splněn.

Čl.26 Opakované použití obalů

Dobrá zpráva pro dopravce?

- Pro různé skupiny obalů se zavádí různé povinné rozsahy opakovaného použití pro roky 2030/2040, tato povinnost je přímo uložena všem firmám
 - Obaly na bílou domácí techniku 90%/90%
 - Přepravky, palety a jiné pevné přepravní obaly 30%/90%
 - Měkké paletizační prvky folie a pásy 10%/30%
 - a další podrobné skupiny, včetně nápojů a eshopů
- Specifické nařízení, všechny přepravní obaly používané v rámci jedné skupiny podniků nebo v rámci vnitrostátní přepravy mezi podniky musí být 100% opakovaně používány (zřejmě bez odkladného účinku)
- Jak se to měří bude určeno delegovaným aktem v roce 2029, také se jím mohou ze seznamu některé obaly vypustit, nebo naopak přidat pokud usoudí, že je to nutné kvůli hygieně, ochraně zdraví, nebo environmentálním dopadům

Čl.38 Prevence vzniku obalů

Dobrá zpráva pro spotřebitele?

- Zůstává v platnosti požadavek snížení množství obalů na obyvatele o 5%, 10% a 15% do roku 2030, 2035 a 2040
- Požadavek je úkolem státu a doporučuje se mu k plnění tohoto úkolu využít například AOS, která to zařídí ekonomickými nástroji
- Požadavek je stanoven procentně bez ohledu na to, že některé státy mají přes 200 kg na obyvatele, ale jiné mají méně než 100 kg. (SRN 225, ČR 125)

Čl.22 Zákazy obalů

Dobrá zpráva pro hygienu?

- Nařízení obsahuje seznam zakázaných nebo omezených druhů obalů
 - Plastové přebaly sdružující více výrobků v obchodech
 - Jakékoli jednocestné obaly na ovoce a zeleninu v množství menším než 1,5 kg s výjimkami pro schnoucí, vadnoucí a křehkou zeleninu a ovoce
 - Jakékoli jednocestné obaly v restauračních zařízeních, která nesmějí používat porcované balení dochucovadel, omáček, sladidel, přísad do kávy apod.
 - Pro kosmetické, hygienické a toaletní produkty zákaz jakýchkoli jednocestných obalů pod 50 ml v případě tekutých produktů a 100 ml v případě netekutých produktů (není zcela jasné, zda to platí obecně, nebo jen v hotelech).
- Navíc Komise může delegovaným aktem zakázat použití jakéhokoli typu obalu, pokud se tím omezí vznik odpadu a existuje k němu alternativa (například opakovaně použitelné řešení)

Čl.38 Povinné zálohování nápojových obalů

Dobrá zpráva pro nápoje?

- členské státy musí zavést od roku 2029 povinné zálohování PET obalů a plechovek na nápoje
- Výjimku mohou dostat státy, které prokáží, že dosáhly 90% sběru těchto obalů v roce 2026 a 2027, podají Komisi žádost o výjimku doplněnou o plán zajištění sběru dlouhodobým způsobem a dostanou od ní souhlas k tomu, aby od zálohování mohly ustoupit
- Článek 26 však doplňuje povinnost, že do roku 2030 musí každý výrobce nápojů (alkoholických i nealkoholických) zajistit 10% distribuce v opakovaně použitelných obalech a v roce 2040 to musí být 25%.

Čl.38 Povinné zálohování nápojových obalů

Dobrá zpráva pro nápoje?

- Členská země musí zavést systém zálohovaných jednocestných obalů a zároveň PET obalů a plechovky inovace v podobě uvedení opakovaně používaných obalů.
- Výjimka mohou dostat státy, které pro sběr těchto obalů v roce 2026 a 2027, podají Komisi výjimku doplněnou o plán zajištění sběr dlouhodobým způsobem. Komise musí od ní souhlas k tomu, aby od zálohování mohly ustoupit
- Článek 26 však doplňuje povinnost, že do roku 2030 musí každý výrobce nápojů (alkoholických i nealkoholických) zajistit 10% distribuce v opakovaně použitelných obalech a v roce 2040 to musí být 25%.

Čl.57 Zelené veřejné zakázky

► Dobrá zpráva pro úřady, obce, školy?

- Komise do pěti let od účinnosti nařízení svým delegovaným aktem nařídí veřejným zadavatelům pravidla, a rozsah v jakém musí upřednostnit výrobky v určitých obalech, služby a dodavatele používající určité obaly nebo balené produkty. Tato pravidla, která mají přednost před zákonem o veřejných zakázkách vstupují v platnost 12 měsíců po vydání aktu.

Čl.57 Zelené veřejné zakázky

► Dobrá zpráva pro úřady, obce, školy?

- Komise do pěti let od účinnosti nařízení svým delegovaným aktem nařídí veřejným zadavatelům pravidla, a rozsah v jakém musí upřednostnit výrobky v určitých obalech, služby a dodavatele používající určité obaly nebo balené produkty. Tato pravidla, která mají přednost před zákonem o veřejných zakázkách vstupují v platnost 12 měsíců po vydání aktu.